

БОРБАТА С НАРКОТИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ: ПРАВНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ АСПЕКТИ, НАЦИОНАЛНА ПОЛИТИКА

1. ПРАВНА РАМКА

В края на 90 те години и началото на 2000 г. в България са приети редица нормативни актове, уреждащи различни аспекти на контрола върху наркотичните вещества.

1.1. Контролът върху наркотичните вещества и българското законодателство

1. ЗАКОН за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите (Обн., ДВ, бр. 30 от 2.04.1999 г., в сила от 3.10.1999 г., изм., бр. 63 от 1.08.2000 г., бр. 74 от 30.07.2002 г., бр. 75 от 2.08.2002 г., в сила от 2.08.2002 г., изм. и доп., бр. 120 от 29.12.2002 г., в сила от 29.12.2002 г., бр. 56 от 20.06.2003 г.)

2. НАРЕДБА № 7 от 26.01.2001 г. за условията и реда за издаване на разрешителни за внос и износ на наркотични вещества и техните препарати
(Издадена от министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 11 от 6.02.2001 г.)

3. НАРЕДБА № 9 от 15.02.2001 г. за реда за разрешаване на дейностите по чл. 73 от Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите
(Издадена от министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 17 от 23.02.2001 г., доп., бр. 42 от 9.05.2003 г., в сила от 9.05.2003 г.)

4. НАРЕДБА № 20 от 10.05.2001 г. за условията и реда, при които препаратите, съдържащи наркотични вещества и прекурсори, могат да бъдат освободени от някои мерки за контрол
(Издадена от министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 49 от 29.05.2001 г.)

5. НАРЕДБА № 21 от 12.10.2000 г. за изискванията към документацията и отчетността при извършване на дейности с наркотични вещества и техните препарати
(Издадена от министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 86 от 20.10.2000 г., в сила от 20.10.2000 г.)

6. НАРЕДБА № 24 от 31.10.2000 г. за условията и реда за осъществяване на субституиращи и поддържащи програми за намаляване на здрав-

ните щети за лица, зависими от наркотични вещества

(Издадена от министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 91 от 7.11.2000 г.)

7. НАРЕДБА за контрол на прекурсорите

(Приета с ПМС № 104 от 6.06.2000 г., обн., ДВ, бр. 48 от 13.06.2000 г., изм., бр. 4 от 12.01.2001 г.)

8. НАРЕДБА за условията и реда за извършване на експертно изследване на иззети наркотични вещества и прекурсори

(Приета с ПМС № 142 от 25.07.2000 г., обн., ДВ, бр. 63 от 1.08.2000 г., в сила от 1.08.2000 г., изм., бр. 4 от 12.01.2001 г.)

9. НАРЕДБА за условията и реда за издаване на лицензии за дейности с наркотични вещества за медицински и ветеринарномедицински цели от приложения № 2 и 3 към чл. 3, ал. 2 от Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите

(Приета с ПМС № 199 от 27.09.2000 г., обн., ДВ, бр. 81 от 6.10.2000 г., в сила от 7.01.2001 г., изм. и доп., бр. 24 от 14.03.2003 г.)

10. НАРЕДБА за условията и реда за изземване, съхраняване, унищожаване и предоставяне за научна дейност на наркотични вещества и растения и за вземане на представителни проби от тях

(Приета с ПМС № 37 от 24.03.2000 г., обн., ДВ, бр. 26 от 29.03.2000 г., изм., бр. 4 от 12.01.2001 г.)

11. ИНСТРУКЦИЯ № 2 от 17.05.2001 г. за приемане за съхранение на наркотични вещества и прекурсори от приложения № 2, 3 и 4 от Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите при преустановяване на дейност, отмяна на лицензия и изтичане на действието на лицензия

(Издадена от министъра на финансите, обн., ДВ, бр. 60 от 6.07.2001 г.)

12 ПРАВИЛНИК за организацията и дейността на Националния съвет по наркотичните вещества

(Приет с ПМС № 10/17.01.2001 г., обн. ДВ, бр. 8 от 26.01.2001 г.)

13. НАРЕДБА № 3 от 10 януари 2001 г. за унищожаване на законно произведени, придобити и съхранявани наркотични вещества и техните препарати, станали негодни за употреба

(Издадена от министъра на здравеопазването, обн. ДВ, бр. 6 от 19.01.2001 г., изм.и доп., бр. 11 от 5.02.2003 г.)

14. ПРАВИЛНИК за функциите, задачите и устройството на Националния център по наркомании

(Приложение към чл. 2 на ПМС № 69 от 19.03.2001 г., обн., ДВ, бр. 29 от 27.03.2001 г.)

1.2. Международни актове, по които България е страна, относно борбата с наркотиците

България е страна по всички най-важни международни и европейски инструменти, засягащи борбата с наркотиците, както следва:

1. ЕДИННА КОНВЕНЦИЯ по упойващите вещества от 1961 г., изменена с Протокола от 1972 г., изменящ Единната конвенция по упойващите вещества от 1961 г.

(Ратифицирана с Указ № 634 на Президиума на НС на НРБ от 22.08.1968 г. – ДВ, бр. 67 от 1968 г. В сила за Република България от 24.11.1968 г. Закон на НС от 12.01.1994 г. за оттегляне на резервата по чл. 48, т. 2 – бр. 8 от 27.01.1994 г. Резервата оттеглена на 6.05.1994 г. Издадена от Министерството на външните работи, обн., бр. 87 от 15.10.1996 г. В сила за Република България от 17.08.1996 г. – дата на влизане в сила на Протокола от 1972 г. – ДВ, бр. 86 от 1996 г.)

2. КОНВЕНЦИЯ на Организацията на обединените нации за борба срещу незаконния трафик на упойващи и психотропни вещества

(Приета от конференцията на нейното 6-о пленарно заседание на 19 декември 1988 г. Ратифицирана със закон на Народното събрание от 15.07.1992 г. – ДВ, бр. 60 от 24.07.1992 г. Издадена от Министерството на външните работи, обн., ДВ, бр. 89 от 19.10.1993 г., в сила за България от 23.12.1992 г., попр., бр. 58 от 29.06.2001 г.)

3. ЕВРОПЕЙСКО СПОРАЗУМЕНИЕ за асоцииране между Европейските общности и техните страни членки, от една страна, и Република България, от друга страна

(Ратифицирано със закон, приет от 36-ото народно събрание на 15.04.1993 г. – ДВ, бр. 33 от 20.04.1993 г., в сила от 1.02.1995 г. Текстът на споразумението е обнародван като отделно книжно тяло на „Държавен вестник“, издадено на 25.05.1995 г. – ДВ, бр. 61 от 7.07.1995 г.)

1.3. Наказателноправни аспекти в борбата с наркотиците

Наказателният кодекс съдържа редица разпоредби, претърпели значително развитие от 1975 г. досега, особено с последните изменения през 2000 и 2002 г., инкриминиращи деяния, свързани с режима на наркотичните вещества, техни аналози или прекурсори, включително и действия в престъпна група.

Наказателен кодекс (извлечение)

Чл. 93. Указаните по-долу думи и изрази са употребени в този кодекс в следния смисъл:

16. (Нова – ДВ, бр. 21 от 2000 г.) „Наркотични вещества“ са всички упойващи и психотропни вещества – високорискови и рискови – по смисъла на Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите.

17. (Нова – ДВ, бр. 21 от 2000 г., доп., бр. 92 от 2002 г.) „Прекурсор“ е всяко вещество по смисъла на Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите и всяко химическо вещество по смисъла на Закона за забрана на химическото оръжие и за контрол на токсичните химически вещества и техните прекурсори.

18. (Нова – ДВ, бр. 21 от 2000 г., доп., бр. 92 от 2002 г.) „Незаконен трафик“ е всяка незаконна дейност или действия, свързани с растения, съдържащи наркотични вещества, с наркотични вещества и прекурсори, с биологични, химически и радиационни оръжия, с взривни вещества, радиоактивни материали, токсични и химически вещества и техните прекурсори, с биологични агенти и токсини.

19. (Нова – ДВ, бр. 21 от 2000 г.) „Аналог“ е всяко вещество, което не е включено в Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите, но има сходен химически строеж с някое наркотично вещество и предизвиква аналогично действие в човешкия организъм.

20. (Нова – ДВ, бр. 92 от 2002 г.) „Организирана престъпна група“ е структурирано трайно сдружение на три или повече лица с цел да вършат съгласувано в страната или чужбина престъпления, за които е предвидено наказание лишаване от свобода повече от три години и чрез които се цели да се набави имотна облага. Сдружението е структурирано и без наличие на формално разпределение на функциите между участниците, продължителност на участието или развита структура.

Чл. 321. (1) (Изм. – ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който образува или ръководи организирана престъпна група, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който участва в такава група, се наказва с лишаване от свобода от една до шест години.

(3) (Нова – ДВ, бр. 62 от 1997 г., изм., бр. 21 от 2000 г., бр. 92 от 2002 г.)

Когато групата е въоръжена или създадена с цел да върши престъпления по чл. 243, 244, 253, 280, 337, чл. 339, ал. 1–4, чл. 354а, ал. 1 и 2, чл. 354б, ал. 1–4 и чл. 354в, ал. 1 или в нея участва длъжностно лице, наказанието е:

1. по ал. 1 – лишаване от свобода от пет до петнадесет години;
2. по ал. 2 – лишаване от свобода от три до десет години.

(4) (Нова – ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Не се наказва участник в групата, ако доброволно се предаде на органите на властта и разкрие всичко, което му е известно за групата, преди да е извършено от него или от нея престъпление.

(5) (Нова – ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Участник в групата, който доброволно се предаде на органите на властта, разкрие всичко, което му е известно за групата и по този начин съществено улесни разкриването и доказването на извършени от нея престъпления, се наказва при условията на чл. 55.

(6) (Нова – ДВ, бр. 92 от 2002 г.) Който се сговори с едно или повече лица да върши в страната или чужбина престъпления, за които е предвидено наказание лишаване от свобода повече от три години и чрез които се цели да се набави имотна облага или да се упражни противозаконно влияние върху дейността на орган на властта или местното самоуправление, се наказва с лишаване от свобода до шест години.

Чл. 354а. (Нов – ДВ, бр. 95 от 1975 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 10 от 1993 г., бр. 62 от 1997 г., бр. 21 от 2000 г.) Който без надлежно разрешително произведе, преработи, придобие, разпространява, съхранява, държи, превозва или пренася наркотични вещества или техни аналози, се наказва за високорискови наркотични вещества с лишаване от свобода от десет до петнадесет години и глоба от сто хиляди до двеста хиляди лева, и за рисковани наркотични вещества – с лишаване от свобода от три до петнадесет години и глоба от десет хиляди до сто хиляди лева. Когато предмет на престъплението са прекурсори или съоръжения и материали за производството на наркотични вещества, наказанието е лишаване от свобода от три до петнадесет години и глоба от петдесет хиляди до сто и петдесет хиляди лева.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 1982 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 62 от 1997 г., бр. 21 от 2000 г.) Ако деянието по предходната алинея:

1. има за предмет вещества в големи размери;
2. е извършено от две или повече лица, сговорили се предварително;
3. се отнася за вещества, които се разпространяват сред повече от две лица или на публично място, или в района на учебно заведение,

общезитие или казарма на разстояние до 250 м от прилежащите им терени;

4. е извършено от лекар, фармацевт, възпитател, преподавател, ръководител на учебно заведение или длъжностно лице в местата за лишаване от свобода;

5. е извършено повторно,

наказанието е лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години и глоба от двеста хиляди до триста хиляди лева за високорискови наркотични вещества, и лишаване от свобода от десет до двадесет години и глоба от петдесет хиляди до сто и петдесет хиляди лева – за рискови наркотични вещества.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 21 от 2000 г.) Не се наказва лице, което е зависимо от наркотични вещества или техни аналози, ако количеството, което придобива, съхранява, държи или пренася, е в размери, сочещи, че то е предназначено за еднократна употреба.

(4) (Отм. – ДВ, бр. 21 от 2000 г.).

(5) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 1997 г.) Който наруши правила, установени за производство, придобиване, пазене, отчитане, отпускане, превозване или пренасяне на наркотични вещества, се наказва с лишаване от свобода до пет години и глоба от хиляда до пет хиляди лева, като съдът може да постанови и лишаване от права по чл. 37, точки 6 и 7.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 21 от 2000 г.) В случаите по ал. 1 до 3 предметът на престъплението се отнема в полза на държавата.

Чл. 354б. (Нов – ДВ, бр. 95 от 1975 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 1997 г., бр. 21 от 2000 г.) Който склонява или подпомага друго към употреба на наркотични вещества и/или техни аналози, се наказва с лишаване от свобода от една до десет години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 1997 г., бр. 21 от 2000 г.) Когато деянието по ал. 1 е извършено:

1. по отношение на малолетен, непълнолетен или невменяем;

2. по отношение на повече от две лица;

3. от лекар, фармацевт, възпитател, преподавател, ръководител на учебно заведение или длъжностно лице в местата за лишаване от свобода;

4. от собственик или наемател на хотел, ресторант, дискотека или на друго обществено заведение;

5. чрез средствата за масово осведомяване или по друг начин на обществено място;

6. повторно,

наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от петдесет хиляди до сто хиляди лева, като съдът в случаите на точки 3 и 4 постановява и лишаване от права по чл. 37, точки 6 и 7.

(3) (Нова – ДВ, бр. 21 от 2000 г.) Който даде другиму наркотично вещество и/или негов аналог в количества, които могат да предизвикат смърт и последва такава, се наказва с лишаване от свобода от десет до тридесет години и глоба от триста хиляди до петстотин хиляди лева.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 10 от 1993 г., бр. 62 от 1997 г., предишна ал. 3, бр. 21 от 2000 г.) Който системно предоставя помещение на различни лица за употреба на наркотични вещества или организира употреба на такива вещества, се наказва с лишаване от свобода от пет до дванадесет години и глоба от пет хиляди до двадесет хиляди лева.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 10 от 1993 г., бр. 62 от 1997 г., предишна ал. 4, бр. 21 от 2000 г.) Лекар, който, без да е необходимо, съзнателно предписва другиму наркотични вещества или лекарства, съдържащи такива вещества, се наказва с лишаване от свобода до пет години и глоба до три хиляди лева, като съдът може да постанови и лишаване от права по чл. 37, точки 6 и 7.

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 21 от 2000 г.) Ако деянието по предходната алинея е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода до три години и лишаване от права по чл. 37, точки 6 и 7.

Чл. 354в. (Нов – ДВ, бр. 95 от 1975 г., изм., бр. 62 от 1997 г., бр. 21 от 2000 г.) (1) Който засява или отглежда растения от опиев мак и кокаинов храст или растения от рода на конопа в нарушение на установените в Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите правила, се наказва с лишаване от свобода от три до пет години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(2) Който организира, ръководи и/или финансира престъпна група за отглеждане на растения по предходната алинея, или за добиване, производство, приготвяне, изработване или преработване на наркотични вещества, се наказва с лишаване от свобода от двадесет до тридесет години или с доживотен затвор и глоба от триста хиляди до петстотин хиляди лева.

(3) Който участва в престъпна група по предходната алинея, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години и глоба от пет хиляди до десет хиляди лева.

(4) Не се наказва участник в престъпна група, който доброволно е съобщил на властта всички известни му факти и обстоятелства за дейността на престъпната група.

(5) В маловажни случаи по ал. 1 наказанието е лишаване от свобода до една година и глоба до хиляда лева.

2. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА

На основата на приетата правна рамка за контрол върху наркотичните вещества се поставя началото и на изграждането на съответни институции и структури.

2.1. Национален съвет по наркотичните вещества

Съветът е орган за провеждане на националната политика срещу злоупотребата с наркотични вещества, както и за борба с наркотрафика към Министерския съвет. Състои се от председател – министърът на здравеопазването, двама заместник-председатели – главният секретар на Министерството на вътрешните работи и заместник-министър на правосъдието, секретар и членове.

Членове на съвета са представители на президента на Република България, на Върховния касационен съд, на Върховния административен съд, на Върховната касационна прокуратура, на Националната следствена служба и на заинтересуваните министерства и ведомства (заместник-министър на финансите, заместник-министър на образованието и науката, заместник-министър на икономиката, заместник-министър на труда и социалната политика, заместник-министър на външните работи, заместник-министър на отбраната, заместник-министър на земеделието и горите, заместник-министър на транспорта и съобщенията, директорът на Агенция „Митници“, директорът на Национална служба „Борба с организираната престъпност“ на Министерството на вътрешните работи, директорът на Национална служба „Полиция“ на Министерството на вътрешните работи, председателят на Държавната агенция за младежта и спорта към Министерския съвет, директорът на Националния център по наркомании, изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по лекарствата, ръководителят на Националната служба по наркотичните вещества.)

В зависимост от въпросите, включени в дневния ред, в заседанията на съвета могат да участват и представители на неправителствени и други организации.

Съветът е постоянно действащ орган, който провежда най-малко четири редовни заседания в годината. Към него действа експертен съвет, който изготвя научна и медицинска оценка за всяко предложение за включване на нови растения и вещества, за заличаването или прехвърлянето им от едно приложение на Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите в друго. Той се състои от 7 експерти в областта на медицината, фармакологията и химията и се определя с решение на Съвета по наркотичните вещества по предложение на неговите членове.

Председателят на съвета представлява съвета, ръководи заседанията и цялостната му работа, внася за разглеждане от Министерския съвет

предложения и въпроси във връзка с дейността на съвета, подписва протоколите от заседанията на съвета, назначава секретаря и служителите в секретариата.

Секретарят на съвета организира подготовката на заседанията на съвета, координира изпълнението на взетите на заседанията решения, ръководи работата на експертните групи по чл. 14, ал. 1 от Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите и координира дейността на съветите на общинско равнище.

Секретарят на съвета се подпомага от секретариат.

На общинско равнище се създават съвети по наркотичните вещества, които разработват и приемат общински програми за борба срещу злоупотребата с наркотични вещества и наркотрафика в съответствие с националните програми по чл. 11, т. 2 от Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите и предлагат на общинските съвети проект на бюджет за провеждане на общинската политика в тази област. Те отчитат дейността си пред съвета.

2.2. Междуведомствена комисия за контрол върху прекурсорите

Създаването ѝ е предвидено в последните изменения (от 2003 г.) на Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите. Тя се създава към министъра на икономиката, който е и неин председател, и включва представители на Министерството на здравеопазването, Министерството на икономиката, Министерството на финансите, Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието.

Комисията осъществява контрол върху производството, преработването, употребата в други производства, съхраняването, търговията, вноса, износа, реекспорта и транзита на прекурсорите, както и контрол по изпълнението на чл. 12 от Конвенцията на ООН за борба срещу незаконния трафик на упойващи и психотропни вещества.

Функции по контрол на прекурсорите се възлагат и на областните администрации, като областният управител определя със заповед лицата от областната администрация, които ще осъществяват тези функции на местно равнище.

2.3. Национален център по наркомании

Центърът е юридическо лице към министъра на здравеопазването със седалище София и с предмет на дейност координация и методическо ръководство на дейностите, свързани с превенция на злоупотребата с наркотични вещества, с лечение, с намаляване на здравните щети и рехабилитация на лица, злоупотребяващи или зависими от наркотични вещества; специализиран контрол на лечебната дейност; научна и науч-

но-приложна дейност и следдипломно обучение на медицински и немедицински кадри.

Управлението на центъра се осъществява от директор, който утвърждава структурата на центъра и щатното разписание на длъжностите след съгласуване с министъра на здравеопазването.

Центърът изпълнява функции на орган за координация и методическо ръководство по проблемите на злоупотребата и зависимостта от наркотични вещества, включително на дейностите, свързани с превенция на злоупотребата с наркотични вещества, с лечение, с намаляване на здравните щети и рехабилитация на лица, злоупотребяващи или зависими от наркотични вещества; орган за специализиран контрол на лечебната дейност по отношение на лица, злоупотребяващи или зависими от наркотични вещества; експертен орган в областта на наркоманиите.

За упражняване на тези функции Центърът разработва програми за превенция и профилактика на злоупотребата с наркотични вещества сред различни групи от населението на национално, регионално и общинско равнище съобразно националната стратегия за борба срещу злоупотребата с наркотични вещества и срещу незаконния трафик с наркотични вещества и прекурсори по чл. 11, т. 1 от Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите; разработва и внедрява профилактични, терапевтични, образователни и рехабилитационни методи и технологии; осъществява профилактика, диагностика, лечение и рехабилитация на злоупотребяващи и зависими от наркотични вещества лица; води регистър на лечебните заведения, които извършват субституиращи и поддържащи програми за лица, зависими от наркотични вещества; води общ национален регистър на пациентите, участващи в субституиращи и поддържащи програми за лица, зависими от наркотични вещества; издава документи във връзка с изпълнението на задълженията си по националното законодателство в областта на наркотичните вещества и прекурсорите; участва в подготовката на проекти на нормативни актове в областта на наркотичните вещества и прекурсорите; извършва научни и научно-приложни изследвания в областта на наркоманиите; извършва клинични изпитвания на лекарства и медицинска апаратура в съответствие с нормативните разпоредби в страната; събира, обработва, анализира и разпространява информация по проблемите на наркоманиите; осъществява следдипломно обучение на медицински и немедицински специалисти по проблемите на наркоманиите; извършва обучение на студенти по проблемите на наркоманиите по договор с висши училища; осъществява международно сътрудничество в областта на проблемите на наркоманиите; организира и провежда научни форуми от национално и международно значение по проблемите на наркоманиите.

3. НАЦИОНАЛНА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА БОРБАТА С НАРКОТИЦИТЕ

Въпреки приемането на редица нормативни актове, изграждането на структури за контрол и борба с наркотичните вещества и осъществяването на някои инициативи в тази насока все още липсва единна, последователна и добре координирана национална политика. Едва през 2003 г. се прави опит борбата с наркотиците да се постави на дългосрочна стратегическа основа.

3.1. Национална програма за превенция, лечение и рехабилитация на наркоманиите в Република България – 2001–2005 г.

Програмата е приета през март 2001 г. – базира се на опита в тези дейности на развитите страни в Европа и Северна Америка и изцяло съответства на приетите стратегия и програма по наркотичните вещества на Европейската общност (2000–2004).

Основната ѝ цел е да се ограничат разпространението на злоупотребата с наркотични вещества и неблагоприятните здравни и социални последици от нея за младото поколение на България.

В изпълнението на програмата участват държавни, неправителствени и други институции, които имат отношение към проблема „Наркомани“ – Министерството на здравеопазването, Министерството на образованието и науката, Министерството на труда и социалната политика, Министерството на отбраната, Държавната агенция за младежта и спорта, Националният център по наркомании, медицинските университети, институти и колежи, органите за местно самоуправление, неправителствени организации.

Управлението на програмата се осъществява от Националният съвет по наркотични вещества и Секретариата към него.

3.2. Национална стратегия за борба с наркотиците – 2003–2008 г.

(Приета от Министерския съвет на 20.02.2003 г.)

Документът за първи път разработва сравнително цялостна и последователна политика в областта на наркотиците в България от влизането в сила на българското законодателство за наркотичните вещества и прекурсорите през 1999 г.

Сред основните цели на стратегията са ограничаване употребата на наркотични вещества чрез осигуряване на ефективно лечение и превенция, намаляване предлагането и разпространението на наркотични вещества, намаляване на незаконната търговия с химически вещества (прекурсори), използвани за производство на наркотици и засилване на граничния контрол.

За изпълнението на тези цели в стратегията са предвидени мерки за подобряване на координацията и информационния обмен между всички институции, работещи по проблема, както и засилване ролята на политиката, провеждана на местно равнище, и укрепване на общинските съвети по наркотичните вещества. Предвидено е създаване на национално звено за оперативна информация по наркотиците, което да подпомага работата на националните и международните институции, ангажирани в борбата срещу незаконния трафик на наркотици.

3.3. План за действие в изпълнение на Национална стратегия за борба с наркотиците - 2003-2008 г.

(Приет от Министерския съвет на 24.04. 2003 г.)

За изпълнението на този план ще се обединят усилията на всички министерства, както и на Централната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни и Държавната агенция за закрила на детето.

Да се предотврати въвличането на нови хора в злоупотребата с наркотични вещества – това е първата стратегическа цел на плана. Във връзка с намаляването на броя на инцидентите и смъртните случаи от употреба на наркотични вещества се предвижда тези, които вече са наркомани, да имат достъп до информация за безопасно поставяне на инжекции и практики на употреба, намаляващи риска от предозирание. Интравенозните наркомани ще бъдат обучавани да оказват първа помощ при спешни състояния. С 50 % ще се увеличи броят на включените в ефективни програми за лечение на зависими от наркотични вещества лица.

Планът предвижда да се увеличи и процентът на трудова заетост на зависимите и злоупотребяващите с наркотични вещества, които вече са преминали успешно през лечебни и рехабилитационни програми.

В областта на усъвършенстване на законодателството за борба с наркотиците се предвижда до 2005 г. да бъдат направени изменения и допълнения на Закона за МВР, Наказателния кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс, регламентиращи операции като „работа под прикритие“ и „програма за защита на свидетели“. Необходимо е и въвеждането на бързо производство за наказване на наркоразпространители на неголеми количества. Още през тази година към Министерството на вътрешните работи ще бъде създадено звено за координация и анализ, което ще координира изпълнението на стратегията от министерствата и ще предоставя изпреварващ анализ на тенденциите.

За осъществяването на Националната стратегия за борба срещу наркотиците до 2005 г. на местно равнище ще бъдат създадени 28 превантивно-информационни центъра към общинските съвети по наркотичните вещества.

Планът за действие подлежи на ежегоден отчет и актуализация, като изпълнението му ще се докладва пред Министерския съвет на всеки шест месеца.